

Η συνύπαρξη με την ανατολική μας γείτονα

Η διαπραγμάτευση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τουρκίας έχει συγκεντρωθεί σε θέματα διαδικασίας και προθεσμιών. Οι κοινοτικές χώρες που θέλουν η ευρωπαϊκή ενοποίηση να λάβει έναν ουσιαστικό χαρακτήρα, ζητούν η συζήτηση με την Τουρκία να μην περιορίζεται στο συμβατό της τουρκικής νομοθεσίας με το ευρωπαϊκό κειτημένο και να εξετάζει τις πραγματικές συνθήκες που ισχύουν σ' αυτήν τη χώρα.

Οι κοινοτικές χώρες που τελούν υπό την άμεση καθοδήγηση της Αμερικής βοηθούν την τουρκική προσπάθεια της διατήρησης των διαπραγματεύσεων στην νομική επιφάνεια και την μετάθεση της εξέτασης εκείνων που ισχύουν στην πράξη σε ένα ακαθόριστο μέλλον.

Η απόπειρα που έγινε τον Απρίλιο από ορισμένους εταίρους, η συζήτηση του κεφαλαίου 26 (παιδεία και πολιτιστικά ιδρύματα) από το συνολικό πακέτο της διαπραγμάτευσης να πάει εις βάθος για να τεθούν συγκεκριμένες πολιτικές υποχρεώσεις στην Τουρκία, συνάντησε σκληρή αντίδραση από τους άλλους που ευθυγραμμίζονται με την Αμερική. Το αποτέλεσμα ήταν ένας συμβιβασμός στο Συμβούλιο των Μονίμων Αντιπροσώπων και η αυστριακή προεδρία εξουσιοδοτήθηκε να γνωστοποιήσει στην Τουρκία ένα

* ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΕΤΡΑΣΙΩΝ

Ο Αντώνης Δροσόπουλος είναι δικηγόρος και εκδότης-διευθυντής της «Εφημερίδας του Κέντρου Σοσιαλιστικών Μελετών».

ασαφές διάγραμμα συζητήσεων που την προφυλάσσει από δυσάρεστες διεισδύσεις στην κοινωνική της πραγματικότητα. Στο νέο εξάμηνο με την Φινλανδία στην προεδρία, η συνισταμένη των συνεννοήσεων μεταξύ των εταίρων που διατυπώνει η προεδρεύουσα χώρα, θα είναι ακόμη πιο ευνοϊκή για την Τουρκία. Ήδη η Τουρκία μεθοδεύει με τους υποστηρικτές της τη συζήτηση που είναι για τον Οκτώβριο, για το πόσο μέρος των ευρωπαϊκών απαιτήσεων έχει καλύψει, να πάρει μια νέα προθεσμία ενός χρόνου. Μπροστά στην αδυναμία της κοινοτικής πλευράς να συμφωνήσει στην διεκδίκηση της πραγματοποίησης των υποχρεώσεων που έχει αναδεχθεί η Τουρκία, η τελευταία εξαρτά την εκτέλεσή τους με καινούργια ανταλλάγματα γι' αυτήν.

Η αυτονόητη υποχρέωσή της να έχει κανονικές διπλωματικές σχέσεις με την Κυπριακή Δημοκρατία υποβαθμίστηκε από την ευρωπαϊκή πλευρά σε επιδίωξή της να ανοίξουν τα τουρκικά λιμάνια στα κυπριακά πλοία. Ως είδος υποκατάστατου μιας κανονικής αναγνώρισης. Και για να συναινέσει και σ' αυτό ακόμη η Τουρκία, ζητεί παραχωρήσεις από την Κυπριακή Δημοκρατία που θα εντείνουν την υφιστάμενη διχοτόμηση του νησιού.

Απέναντι στην υπερφίαλη τουρκική στάση η ελληνική εξωτερική πολιτική περιορίστηκε σε μια υποβάθμιση της εγκαρδιότητας των επαφών (η επίσκεψη του κ. Καραμανλή που δεν έγινε) και αξιολογικές παρατηρήσεις (πως δεν συμβιβάζεται η τουρκική συμπεριφορά με τα ευρωπαϊκά πρότυπα). Επί καιρό τουλάχιστον οι υπουργοί μας μιλούσαν για τον ευρωπαϊκό δρόμο της Τουρκίας και όχι για ένταξη, πράγμα που έμοιαζε σαν σκέψη, ότι αυτό που μπορεί η Τουρκία να επιτύχει στην καλύτερη περίπτωση είναι η σύνδεση της με την Ε.Ε. και όχι το να γίνει μέλος της. Με την επίσκεψη της κ. Κοντολίζας Ράις, η εθνική μας εκπροσώπηση επέστρεψε στην παλιά φόρμουλα: πλήρης εφαρμογή των προϋποθέσεων και πλήρης ένταξη.

Από την όλη ιστορία της πολιτικής μας απέναντι της Τουρκίας από το 1999 (Συμβούλιο στο Ελσίνκι) δεν προκύπτει η βεβαιότητα, ότι στην κρίσιμη ώρα των τελικών αποφάσεων η χώρα μας θα εξαρτήσει την πλήρη ένταξη από την πλήρη εφαρμογή των προϋποθέσεων. Διότι και τότε θα υπάρχουν οι συμβουλές των Άγγλων και των Αμερικανών να αρκεστούμε με την όση πρόοδο (;) έχει επιδείξει η Τουρκία στην εκτέλεση των υποχρεώσεών της και να αφήσουμε για έναν μεταγενέστερο χρόνο την εκπλήρωση των υπολοίπων. Διότι και τότε θα υπάρχει το φοβικό σύνδρομο, ότι με τους Τούρκους δεν μπορούμε να τα βγάλουμε πέρα στα άρματα και είμαστε υποχρεωμένοι να μην τους πηγαίνουμε κόντρα.

Το φοβικό σύνδρομο

Όση και να είναι η υπεροχή της Τουρκίας σε αριθμό στρατιωτών και όσο αμαρτημένες και να υποθέσουμε τις προμήθειες των πολεμικών μέσων μας τα τελευταία χρόνια, ένας πόλεμος ενέχει απρόοπτα και για τις δύο πλευρές. Η Τουρκία θα δυσκολευθεί να πάρει μια τέτοια απόφαση.

Το βέβαιο δίδαγμα από την τραγική εμπειρία του 1974 είναι πως αν δεν είχαμε μια στρατιωτική ηγεσία πρόθυμη να ακολουθήσει τις «προτροπές σύνεσης» των Αμερικανών, η απόβαση στην Κύπρο δεν θα είχε στεριώσει και δεν θα είχε χαθεί ο πόλεμος. Και σήμερα δεν είμαστε καμένοι από χέρι. Η θέση της Ελλάδας και της Κύπρου μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, παρ' όλο που αυτή δεν αποτελεί μια στρατιωτική συμμαχία και η πολιτική της συγκρότηση είναι χαλαρή, παρέχει, πέραν των αστάθμητων στοιχείων μιας πολεμικής περιπέτειας, έναν πρόσθετο, πολύ ισχυρό αποτρεπτικό λόγο για την Τουρκία, να μην αναλάβει την πρωτοβουλία μιας ένοπλης σύγκρουσης. Σε κάθε περίπτωση όμως, αν παραδεχθούμε πως δεν μπορούμε κατά κανένα τρόπο να ερχόμαστε σε αντίθεση με την πολιτική της Τουρκίας, θα καταντήσουμε δορυφόροι της.

Η ουσία του προβλήματος

Ενώ το θέμα της τουρκικής ένταξης έχει περιπλακεί σε έναν μαϊνάνδρο μεθοδολογικών προσεγγίσεων, η βάση του είναι απλή. Η Τουρκία δεν χωρά στην Ευρώπη γιατί η κοινωνία της δεν είναι ευρωπαϊκή και είναι μια χώρα με πολύ μεγάλο πληθυσμό και υψηλή γεννητικότητα. Η διαφορετικότητά της δεν πρόκειται να αρθεί με την πρόοδο των θεσμικών διαπραγματεύσεων (επιχείρημα της Αγγλίας), ούτε και με την σύζευξή της σε ένα ευρωπαϊκό υπερκρατικό σχήμα. Πολύ μικρότερα πράγματα διαφοροποιούν τους Βάσκους από τους άλλους Ισπανούς, τους καθολικούς από τους προτεστάντες στην Β. Ιρλανδία, τους σίιτες από τους σουνίτες στο Ιράκ, και όμως η πολιτική συνοίκησή τους πληρώνεται με αίμα.

Ένα μικρό μουσουλμανικό κράτος, η Αλβανία ή η Βοσνία, με το να συμμετείχε στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα προκαλούσε πρόβλημα. Η Τουρκία όμως σε λίγα χρόνια θα έχει πληθυσμό μεγαλύτερο από κάθε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό σημαίνει ανάλογη επιρροή στα κοινοτικά όργανα - και η τάση είναι προκειμένου η Ε.Ε. να αποκτήσει ομοσπονδιακά χαρακτηριστικά να μειώνεται η ισοτιμία των κυβερνήσεων και να ενισχύεται η αρχή του «ένας άνθρωπος - μία ψήφος».

Σημαίνει επίσης, μετανάστευση των τουρκικών πληθυσμιακών πλεονα-

σμάτων προς την Ευρώπη. Τυχόν περιορισμοί της ελευθερίας εγκατάστασης στις κοινοτικές χώρες των πολιτών της Τουρκίας, που θα τεθούν στην συμφωνία της ένταξής της, δεν θα μπορέσουν να διατηρηθούν. Αμερικανοί δημογραφικοί αναλυτές έχουν υπολογίσει, ότι ως το τέλος του 21ου αιώνα η Ευρώπη θα έχει αλωθεί από τους Τούρκους και η εκτίμησή τους προβάλλεται προς καθυσύχασση των συμπολιτών τους που φοβούνται ότι η Ε.Ε. μπορεί να αποβεί μια ανταγωνιστική δύναμη για τις ΗΠΑ.

Τι πρέπει να γίνει

Όλοι οι ευρωπαϊκοί λαοί έχουν ζωτικό συμφέρον να θέσουν τέρμα στην εισχώρηση της Τουρκίας. Αμεσότερο από κάθε άλλον το έχουμε εμείς, γιατί αν η τουρκοποίηση του Βερολίνου θα πάρει δεκαετίες, η αλλαγή στην Ξάνθη και στην Κομοτηνή αν επιτραπεί η ελεύθερη εγκατάσταση Τούρκων μεταναστών, θα συντελεσθεί σε ελάχιστο χρόνο. Για άλλη μια φορά στην ιστορία πέφτει σε μας το καθήκον να προμαχήσουμε της Ευρώπης. Να τεθούμε στην πρώτη γραμμή της προσπάθειας να εναρμονιστούν οι κυβερνήσεις με το λαϊκό αίσθημα, να πάψουν να απωθούν προς το μέλλον την ώρα της δύσκολης απόφασης και να αντιμετωπίσουν με θάρρος την αμερικανική πίεση. Η Αμερική είναι η υπερδύναμη, παντοδύναμη δεν είναι.

Για την επιδίωξη αυτή λειτουργεί πάνω από έναν χρόνο ή «Ένωση για την Διαφύλαξη της Ευρωπαϊκής Ταυτότητας», που είναι μια κίνηση ακομματική, στην οποία μετέχουν πολίτες από όλες τις ιδεολογικές και πολιτικές οικογένειες, με την συνείδηση ότι το ζήτημα είναι κεφαλαιώδες γιατί αφορά την υπόστασή μας ως λαού. Απευθυνόμενος σε κάθε αναγνώστη αυτών των γραμμών, του κάνω έκκληση να προσχωρήσει σ' αυτήν την Ένωση, και αν είναι ήδη μέλος της να εντείνει την συμμετοχή του στην δραστηριότητά της. Και μέσα στην Τουρκία υπάρχουν αξιόλογες δυνάμεις, ποικίλης πολιτικής τοποθέτησης, που είναι αντίθετες στην ένταξη της χώρας τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και για τον συντονισμό των δραστηριοτήτων τους έφτιαξαν μια οργάνωση με την ονομασία «Κόκκινο Μήλο». Τίτλο που παραπέμπει στον μυθικό τόπο της καταγωγής των Τούρκων.

Τελικά, αντί της ένταξης, που θα δημιουργήσει δυσκολίες και στις δύο πλευρές, ανταγωνισμούς, αποσχιστικές τάσεις, ρατσιστικά κινήματα και αιματηρές αντιπαραθέσεις, μια σχέση σύνδεσης, εκτεταμένης συνεργασίας Ευρώπης και Τουρκίας χωρίς ανάμειξη της μιας στα εσωτερικά της άλλης, θα είναι η πρόσφορη λύση.

Γιατί πρέπει να φανταζόμαστε, ότι για την ειρηνική συνύπαρξη των λαών χρειάζεται η σύζευξή τους σε ένα πολιτειακό σχήμα;